

Zespół Tourette'a

Zespół Tourette'a (dokładnie zespół Gillesa de la Tourette'a) to wrodzone zaburzenie neurologiczne, charakteryzujące się występowaniem mimowolnych tików głosowych i ruchowych. Osoby chore mają świadomość wykonywanych przez siebie tików, ale nie są w stanie ich kontrolować. Próba ich stłumienia wiąże się z ogromnym wysiłkiem oraz wywołuje silne napięcie fizyczne i psychiczne. A czym są tiki? Tiki to krótkotrwałe, stereotypowe, mimowolny ruch określonej części ciała. Na początku u chorego pojawiają się tiki proste, łagodne, które nie upośledzają codziennego funkcjonowania. Jednak z czasem mogą się nasilać. Pojawiają się niezależnie od woli chorego ruchy – kiwnięcia głową, drgania kolan, szarpanie całym tułowiem, wyrzucanie ramion do góry. Zaczyna się też pojawiać niekontrolowany kaszel czy pochrząkiwanie. Zdarza się, że chorzy nie są w stanie zapanować nad „wyrzucaniem” z siebie niecenzuralnych słów, przekleństw. Objaw ten występuje stosunkowo rzadko, u około 15% pacjentów. Osoby dotknięte zespołem Tourette'a mogą mieć problem z nadpobudliwością, koncentracją uwagi, skupieniem myśli i nauką.

Zespół Tourette'a może pojawiać się u dzieci w różnym wieku, zazwyczaj między 5 a 10 rokiem życia. U chorych z zespołem Tourette'a zazwyczaj nie obserwuje się niepełnosprawności intelektualnej, ich poziom intelektu mieści się w normie.

Aby rozpoznać zespół Tourette'a, tiki muszą pojawić się przed 18 rokiem życia i utrzymywać przynajmniej przez rok. Tiki mogą występować wiele razy w ciągu dnia lub prawie codziennie.

W 80% przypadków zespół Tourette'a współwystępuje z innymi zaburzeniami, spośród których najczęstszym jest ADHD. Równie często doskwierają zaburzenia snu, dotykając zarówno dzieci jak i dorosłych i manifestując się zarówno jako problemy z zasypianiem jak i nocnym wybudzaniem oraz sennością w ciągu dnia. Występują również zaburzenia koncentracji uwagi, nadruchliwość, impulsywność, zaburzenia obsesyjno-kompulsywne, zaburzenia regulowania emocji (zachowania agresywne) oraz zaburzenia przyswajania umiejętności szkolnych (dysortografia, dysleksja, dyskalkulia).

Przyczyny zespołu Tourette'a nie są do końca znane. Wiadomo, że choroba ta jest dziedziczna i że jest związana z mutacjami w pewnych genach. Osoba z zespołem Tourette'a ma 50% szansy na przekazanie choroby swojemu potomstwu.

Zespół Tourette'a jest niestety nieuleczalny. Stosując właściwe leki, jak również terapię behawioralną, można zminimalizować jego objawy i sprawić, że pacjent będzie mógł normalnie funkcjonować w życiu codziennym oraz nawiązywać nowe kontakty z otoczeniem. Na całym świecie 1% dzieci ma zespół Tourette'a, występuje częściej u chłopców niż u dziewcząt.

Bibliografia:

- Milczarek O., Starowicz A., Kwiatkowski S. (2011). Zespół Gilles'a de la Tourette'a – wyzwanie dla medycyny i neuropsychologii. Specyfika diagnozy, charakterystyka neuropsychologiczna i możliwości terapii. Neuropsychiatria i Neuropsychologia.

- Małek A., Golińska P. (2020). Depresja w przebiegu zespołu Tourette'a.

Opracowanie: Anna Kula – nauczyciel współorganizujący proces kształcenia